

Kedves Órák

SZÉPIRODALMI, GAZDASÁGI ÉS ISMERETTERJESZTŐ
KÉPES HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

VII. ker., Károly-körút 9. szám.

Ide intézendők az előfizetések, legcélszerűbben posta-
utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

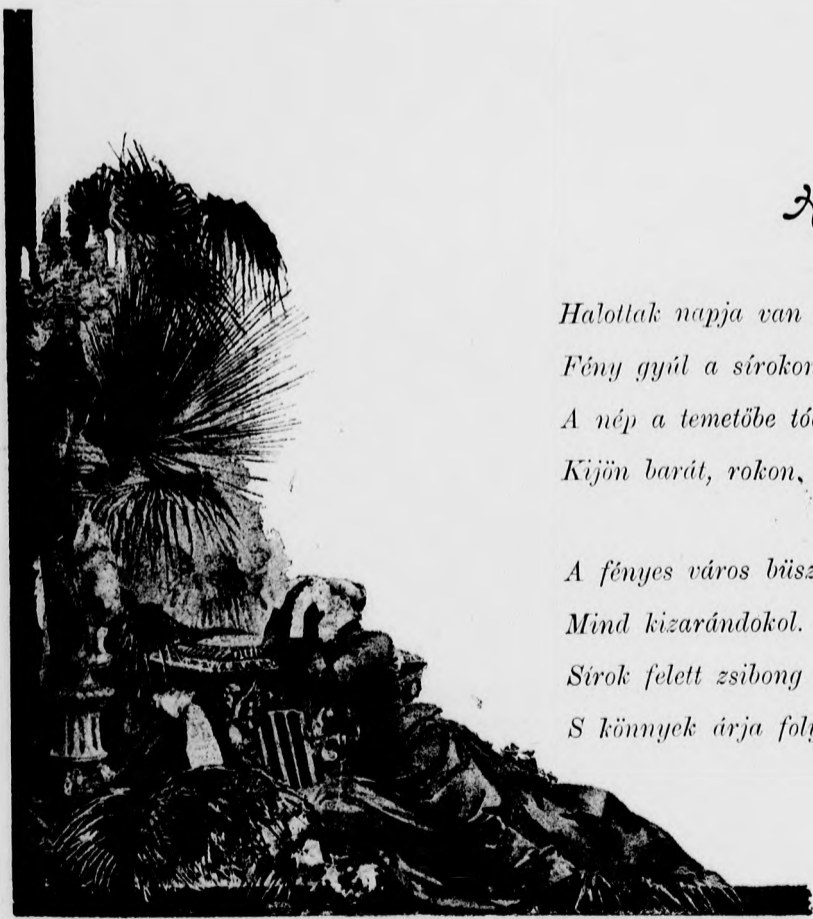
FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak

a regénymelléklettel együtt:

Egész évre **12 korona.** Félévre **6 korona.**

Negyedévre **3 korona.**

Erkel Sándor a ravatalon.

Halottak napján.

Halottak napja van ma újra,

Fény gyűl a sírokon.

A nép a temetőbe tódul,

Kijön barát, rokon,

A fényes város büszke népe

Mind kizarándokol.

Sírok felett zsi bong az élet

S könnyek árja foly.

A sírokat virággal, lánggal

Díszítik fényesen

S a szívre a hit koszorúja

Hajol hűségesen.

A kétkedő is hinni tud ma,

Hogy lesz föltámadás

S a temető lakóival még

Boldog találkozás!

Varsányi Gyula.

Mikor a lelkek szövetkeznek...

Legkedvesebb emléket alkalmasint Gutorföldy, a huszár főhadnagy, vitte magával. Elbúcsúzaskor meg is ígerte Róbertnek, hogy valahányszor szabadságon otthon fog tartózkodni, mindannyiszor meg fogja őket látogatni.

Róbert, miután művelt emberhez illően másként nem is nyilatkozhatott, válaszul az ígéretre csak annyit mondott, hogy a főhadnagy mindig szívesen látott vendége lesz. A főhadnagy, aki otthonában még nemrégén élvezte szabadságát néhány barátjával, akikkel már addig is több napot együtt töltött, mint vendégekkel, jó cigányzene mellett, még egy pár napig együtt mulattak.

A lakoma tehát minden zavaró esemény nélkül mindenkire nézve kielégítően folyt le. Éppen a lakoma napján Pácza falusy Lőrincz gróf látogatást tett fiának rendes tartózkodási helyén és miután mindent a legnagyobb rendben és tisztaságban talált, talán kissé nagyon is válogatott szavakban megdicsérte Juliskát, sőt, ami talán fiának legjobban feltűnhetett volna, még ugyanazon asztalnál vele is ebédelt. Mi talán még jobban megsértjük a salon-élet szabályait, mikor e példa-beszédet idézzük:

„A vén kecske is örömet megnyalja a sót“, sőt még azt is bevallhatjuk, hogy az öreg ur, aki igazán sértőleg aligha érintette valaha az erkölcsi világ követeléseit, csodálkozott, hogy az ő kedves fia, aki ifjúságának delében volt, sohasem mutatott olyasmit, mintha e ritka szép, becsületes leányt igyekeznék meghódítani.

Az öreg gróf fiának udvarában szegről-végre mindent figyelmesen megtekintett és az öreg komornikot is megdicsérte, hogy fiának távollétében oly lelkiismeretesen örködnek annak érdekei felett.

Juliska, mintha csak saját családja köréből intézné dicséretreméltó szokásait, minden reggel misét hallgatott, vasárnap pedig nemcsak a nagymisét nem mulasztotta el, hanem még a litánián is megjelent.

Miután a lelkész és jegyző sem mulasztották el megjelenni és körülnézni az Alfonz lakosztályában és udvarán, Juliska mindig intézkedett, hogy valami kiváló szeszszel őket ellássa.

Nemcsak az összes eseléség, az udvarbíró és ispán, hanem a lelkész és jegyző is nyugodt lélekkel várták a fiatal gróf hazajövetelét, mert mindannyian meggyőződhetek róla, hogy az mindent a legnagyobb rendben fog találni.

Alig múlt el hét, hogy Alfonztól a lelkésznek, az udvarbírónak egy, de sokszor két levél is ne érkezett volna. E levelekben azután a gróf röviden emlékezett meg eddigi élményeiről, részletesen tudakozódott az odahaza történetéről, sőt azt is megírta, mintegy mikor igyekszik hazatérni. A felvigyázat tehát az ifju gróf ér-

dekeit illetőleg, olyan figyelmes és pontos volt, hogy csakis a véletlen léphetett oly nyomasztólág közbe, hogy bárkinek is kellemetlenséget vagy gondot okozhasson.

VIII.

Örökké igaz marad az a közmondás, hogy az öregség nem mindig oldja fel az embert a megróható bolondságoktól. — Gróf Pácza falusy Lőrincz, akit mint kifogástalan családfőt, a szegények, ügyefogyottak és szenvedők igaz barátját ismertük, aki erkölcsileg is egyike volt a legtiszteltebb egyéniségeknek, egyszer csak olyasmit érzett a szívében, ami megszokott nyugalmában észrevehetően megzavarta. Most már ha odahaza volt kastélyában és talán fiára, leányára és vejére gondolva sétált fel s alá termeiben, emlékében nem egyszer még a Juliska képe is megjelent lelke előtt, sőt azt is kénytelen volt bevallani, hogy e kifogástalanul derék leány még álmaiban is megzavarta, egyszóval: rajta is megesett, ami sokszor a legbölcsebben gondolkozó okos öregekkel is megesik, hogy az annyi roszt és szerencsétlenséget okozó érzékiség hatalmába kerítette.

Mindezekben azonban még lehetett volna segíteni, ha egy olyan eszme nem keletkezik agyában, ami még a közte és fia közötti szeretet és tisztelet is oly szerencsétlenül érintette, hogy azt, ha egészben nem rombolhatta szét, de csaknem gyógyíthatlan fájdalmakat idézőleg sértette meg.

Bajos volna megmondani és leírni, hogy mit érezhetett az öreg gróf keblében, mikor olyasmire határozta el magát, ami különösen azok előtt, akik róla csak a legjobbat gondolták és hitték, e hitet végleges semmivé tevésével fenyegette. Nem kell részletekbe bocsátkoznunk, hogy ez állításunkat igazoljuk, csak azt kell elmondanunk, ami közte és Nády, a Juliska apja között, párbeszédileg lefolyt.

Fiatal ispánját bizta meg, hogy az látogasson el a Juliska atyjához és kérje fel, hogy ha lehetséges, vasárnapon jelenjen meg a gróf kastélyában.

Az öreg paraszt, aki az öreg gróftól minden tekintetben éppen olyan tiszteletre- és szeretetreméltónak ismerte, mint fiát, egész nyugodtan, a vasárnapi kora reggeli órákban indult utra és kilencz óra tájban már be is jelentette magát a kastély uránál. Egészen közömbös arccal kopogtatott és lépett be az ebédlőbe, ahol az öreg gróf egy sonkával, kalácsossal és finom borokkal ellátott asztalnál ülve fogadta.

— Kedves öregem, foglaljon helyet, együnk és egy kis jó itallal erősítsük meg magunkat, azután megbeszélhetjük a tárgyat, amelyet, ha kedvére valónak fog találni, nyugodt lelkiismerettel állíthatom, hogy hátralevő napjaira nézve csakis kiválóan hasznára válhatik.

— Én szívesen meghallgatom a grófot, annyival inkább, mert biztos vagyok benne, amit ajánlani fog, sem családom becsületét, sem nyugalma nem érintheti.

Csaknem biztosan állíthatjuk, hogy az öreg ur e szavak után meglehetősen kellemetlenül érezte magát.

— A becsületességről több és különféle fogalmak vannak a világon. Arról azonban előre biztosíthatom, hogy ami családjának nyugalma illeti, éppen e tekintetben akarom azt, hogy az ne csak egyszer mindenkorra magára s nejére, de gyermekeire nézve is nemcsak jelenben, hanem a jövőben is biztosítva legyen.

Nády, amint e szavakat hallotta, de különösen, mikor a becsület fogalmára nézve a gróf olyan határozatlanul nyilatkozott, hogy ő hirtelenében tájékozni se bírta magát, nem valami kellemes érzés keletkezhetett benne; eltökélte magában, hogy mielőtt válaszolni fog, bevárja, míg a gróf szándékával és kívánságával könnyen érthetően megismerteti.

— Hát Nády gazduram, maga azt legjobban tudja, hogy az öreg embernek már olyan szolgálat kell, amely nemcsak kényelmére, hanem szórakoztatására nézve is alkalmazható segédkezet nyújt, de úgy az ételek, mint ruházat tekintetében is úgy alkalmazkodik az öreg ember erejéhez és szokásaihoz figyelőleg az időjárásra is, hogy annak egészsége ne csak káros változást ne szenvedjen, hanem még akkor is, ha e tekintetben változás következne be, javítható legyen.

— Megvallom őszintén, méltóságos uram, hogy korlátolt eszemmel fel nem foghatom, hogy éppen e czélok elérésére nézve én szinte gyenge öreg, miféle segízéssel vagy tanácsal szolgálhatok.

— Éppen azért hívtam, hogy mikor magamra nézve nyugalma, kényelmem és egészségem tekintetében biztosságot akarok találni, annak keresztülvitelére önt, mint Homoród falucskáinak egyik köztisztviselőt és szeretetben álló földmivelő gazdáját, felkérjem.

— Bizony-bizony, nagyon kíváncsi vagyok reá, hogy én méltóságod óhajának keresztülvitelére nézve, mi uton-módon lehetek szolgálatára.

— Mindjárt elmondom! Azt jól tudja Nády gazda is, hogy a férfieselédék, még ha olyan hűségesek és becsületesek is gazdájukhoz, az ilyen szolgálatokra nézve nem igen alkalmasak, sokkal durvább anyagból vannak gyurva, hogysen azt a gyengédséget, figyelmes körültekintést, lelkiismeretességet elsajátíthatták volna, amivel már rendeltetésöknél fogva is csak a nőneműek bírhatnak. Ők már neveltetésöknél fogva mindenki irányában figyelmesebbek és gyengédebbek, hogysen minden tehetségöket fel ne használnák, hogy azok, kik gondviselésökre bizattak, úgy szolgálják és istápolják, hogy azoknak, akik által e tekintetben megbizattak, ne csak elismerésöket és hálájukat, hanem jutalmukat is kiérdemelhessék. Nemde, most kezd gazd'uram megérteni.

— Egészben még talán nem, hanem félig-meddig igen. Azt hiszem, nem esalatkozom, ha méltóságod arra akar felkérni, hogy egy ilyen jólelkű asszonyt vagy leányt kerítsék a számára!?

— Én is csak annyit válaszolhatok, hogy félig-meddig megértett. Mikor én önt magamhoz meghívtam, már elhatározásomra nézve tökéletesen tisztában voltam magammal, én nem azt akarom, hogy gazd'uram a számomra ilyen asszonyt vagy leányt kerítsen, hanem arra kérem, hogy Juliska leányát, mint kastélyom, kamarám, konyhám, összes ingóságaim és személyem felügyelőjét, engedje át számomra, amit ha megtesz, én azonnal a legalkalmasabb, ön által kiválasztandó házat, udvart és kertet fogom megvásárolni s önöknek ajándékolni átengedni, telekkönyvileg önökre átíratni; azonkívül kap Juliska havonként állandó fizetésül ötven forintot, teljes ellátást és ruházatot, e mellett még arról is biztosíthatom, hogy ünnepnaponként saját kocsimon fogom őt Homoródra átengedni és átküldeni, hogy családját meglátogathassa.

— Most már tökéletesen megértettem a méltóságos urat. — Én, mint apa, vezessem leányomat a kastélyba, adjam át méltóságodnak, bocsássam szabad rendelkezésére, hogy ott azután mi minden fog vele történni, azt falunknak a bakterje is kitalálja. Én meg ezek után sem kívánok semmi rosszat méltóságodnak, csak arra kérem, gondolja úgy, mintha családomat sohasem ismerte volna.

E válasz annyira meglepte a grófot, hogy hirtelenében még gondolatfonalait sem bírta jóformán rendezni s mire kissé magához tért, Nády az udvaron keresztül végkép eltűnt szemei elől.

Amint a gróf észrevette, hogy egyedül van, egész testében megrázkódott és csak most kezdte igazán belátni, minő erkölcsileg megróható ajánlatot tett a közbecsülésben élő földes gazdának, sőt még csak most kezdte igazán lelkét fájdalmasan érintőleg mérlegelni, hogy az ő szeretett fia, ha mindazt, ami megtörtént, megtudja, minő véleményt fog szeretett atyjának eljárására nézve lelkében táplálni. Első gondolata az volt, hogy rögtön befogat, Homoródon fölkeresi a Nády-családot és bűnbánólag arra fogja kérni, tekintse úgy az egész megróható eljárását, mintha mi sem történt volna és kérje meg, hogy az egész dologról ne szóljon senkinek. Ekkor azonban egy újabb eszme villant meg agyában: igaz, hogy ő részletesen és nyíltan beszélt Nádyval, elmondta szándékát és annak teljesülésével mindazt, amit ígért és meg is tartott volna, de ki lehetne azért irányában olyan rossz ember, aki azt állíthatná és bebizonyíthatná, hogy neki bűnös czélzatai is lettek volna és nem egyedül azért kérte volna fel ezen becsületes földmivelőt, hogy neki öregségére egy jólelkű és jószívű becsületes gondviselőt szerezzen. Abban is bizott, hogy még azon esetben is, ha fia mindent megtudna, hogy az, aki legközelebb áll atyái szívéhez, nem a rosszakaratu gyanúsítóknak, hanem neki fog hinni és az egész ajánlatot olybá fogja venni, mint amely mellett a legcsekélyebb vétkes cselekmény sem czéloztatott.

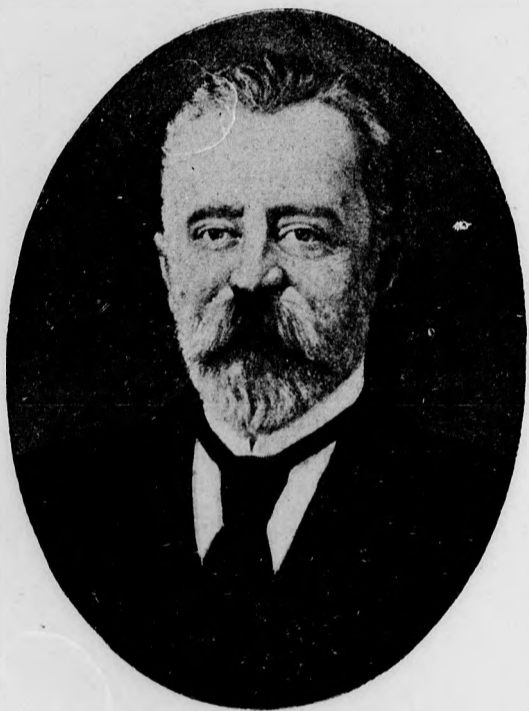
(Folytatása következik.)

A magyar nép lelke.

Közli Benedek Elek.

Köteteket tesznek ki a magyar nép adomái, mind-megannyi megvilágítói a mi népünk egészséges humorának, ötletességének, elmésségének s a népünket jellemző vonások egész tömegét találjuk meg ezekben az anekdotákban. Tömerdek anekdota maradt meg a régi világból is. Különösen Mátyás király korából, ki maga nagy kedvelője volt a tréfának.

Ezeréves történetünk nevezetesebb korszakainak egész anekdota-köre van. A legszomorubb idők leggazdagabbak az anekdotákban. Az elnyomatás napjai, az idegen uralom ferdeségei csak úgy termettek a gúnyos, csipős anekdotákat. De a magunk

Rákosi Jenő.

fajtája iránt sem voltunk kiméletesek. Egy-egy falu népét kiszemelték a gúnyolódás, évődés czéltáblájául s ami együgyü históriát ki tudtak gondolni, azt mind a kiszemelt áldozatokra kenték. Jaj annak az embernek, akin a nép kikap — amint mondani szokták — s jaj annak a falunak is. Szentelt viz sem mossa le róluk, amit egyszer rájuk kentek. A székelyeknek és oláhfalusi, meg a csiki, a dunántuliaknak a rátóti, a nyitravidékieknek a lédeczi, a felső tiszamentieknek a görgői stb. a czéltáblája. S körülbelül ugyanazokkal az állítólag megesett együgyü históriákkal csúfolják valamennyit. Mert az anekdota éppugy bejárja az egész országot, mint a mese, mint a dal. Az oláhfalusiak (vagy ha jobban tetszik: a rátótiak) borsón hengergetik tovább a templomot; a falu bikáját felhuzzák a torony tetejére, hogy leetessék vele a torony tetején nőtt néhány szál füvet stb.

Mért fognak pld. az oláhfalusiakra efféle együgyü-ségeket? Megtaláljuk a magyarázatot, ha megismerkedünk egy s más oly dolgaikkal, melyek első tekintetre együgyüeknek látszanak, holott a valóság az, hogy az együgyüség, ártatlan jámborság álarczája alatt igazi

elmésség rejtőzik. Tettetett együgyüségükkel lefőzik a bölcs embereket. Így azt kéri József császártól, hogy akinek nincs szekere, marhája, járjon gyalog az ők határukban. Mikor aztán maga József császár jön oda, nem adnak neki forspontot. Mióta a világ — világ, az oláhfalusiak deszkával kereskednek. Messze földre viszik a deszkát. Egyszer aztán rendelet jön, hogy két mértföldnél messzebbre nem vihetik a deszkát. Kifognak a rendeleten. Azt kéri József császártól, hogy Kolozsvár Oláhfalutól legyen két mértföld. A jókedvű király teljesíti a bolondnak tetsző kívánságot. — Az oláhfalusiaknak csak ez kellett. Vitték a deszkát Kolozsvárra, mert hát Oláhfalutól két mértföld Kolozsvár. Ezekkel az anekdotákkal is boszantják a jó oláhfalusiakat, jóllehet elmésségüket bizonyítják. A csikiakra ráfogták, hogy a létrát keresztbe vitték át az erdőn s ami fa utjokba esett, levágták. Igen ám, csak-hogy ősi szokás szerint a hulladékfát haza lehetett hordani. Nem együgyüség volt tehát, hanem ravasz számítás ez tőlük. Az együgyü históriákkal gúnyolt oláhfalusi góbé volt az is, ki csunyán lefőzte a szász korcsmárost. A segesvári szász korcsmárosnál megeszik hat tojást. Nem tud fizetni. Eltelik tiz év s a szász bepörli a góbét. Kiszámítja, hogy, ha azt a hat tojást akkor kikölteti, lett volna hat csirke s tiz év alatt mit tudom én, legalább ezer forintot hozott volna neki az a hat tojás. Biró elé idézik a góbét, de megkésik a tárgyalásról.

— Hol késett kend? — rivall rá a biró.

— Főtt borsót vettem, instálom. Amiat késtem meg, ravaszkodik a góbé.

— Főtt borsót? Hát abból hogy lesz borsó?

— Ugy, ahogy a főtt tojásból csirke!

Hasonlót mond — amint a népmeséknél láttuk — a magyar paraszt is a királynak, mikor az csodálkozik, hogy a tuskónak hogy lehet hala. Ahogy az ökörnek csikaja!

A huszár, az obsitos, a cigány, a zsidó, a légátus, a kántor, a pap — számtalan anekdotának a központja. A különféle népfajták és foglalkozások jellemző vonásainak egész tömege ezekben az anekdotákban, csakugy dúsálhatunk benne. A magyar paraszt nyugodt természetét lehetne-e jobban jellemezni, mint annak az atyafinak a mondásával, ki Albrecht főherczegnek, mikor ezt látja, hogy a paraszt nem akar tudomást venni az ő mivoltáról, s végezetül azt kérdi: tudja-e, hogy én Albrecht főherczeg vagyok? — ezt felelé: Mán én arról se tehetek!

Hát a huszárt meg a zsidót mi érdekli? A huszár bejut a mennyországba. Garázdálkodik ott s Szent Péter szeretne tőle megszabadulni. Jön egy zsidó, bebocsátásért könyörög. Szent Péter nem akarja beengedni. De a zsidó megigéri, hogy megszabadítja a mennyországot a garázda, káromkodó huszártól s ennek fejében bebocsátják. Ott első szava ez a huszárhoz:

— Hát maga itt, vitéz úr? Hej, hogy mulatnak odakint egy korcsmában a pajtásai!

Egyéb se kell a huszárnak, siet ki a mennyországból. Csakhamar rájön, hogy a zsidó rászedte. — Na megállj, zsidó, visszaadom a kölcsönt. Dobot szerez s elkezd dobolni és nagyokat kiál: egyszer, kétszer — ki ad többet érte? Hallja ezt a zsidó. Tyhü, odakint licitálnak. Persze, hogy rögtön kiszalad a mennyországból, Szent Péter meg bezárja a mennyország kapuját s egyiket sem ereszt vissza.

Ma már nem igen terem anekdota a cigányról, de a régi világban szere-száma nem volt a cigány furfangját, kifogyhatatlan leleményességét bizonyító

anekdotáknak. A hagymáskertben lopáson érik, de a cigány hirtelen feltalálja magát: a szél dobta be s lám belefogódzott egy hagymába, hogy a szél tovább ne röpitse. Dehogy is akarta ő azt a hagymát kitépni! A lováról azt mondja a vevőnek, hogy nincs annak semmi hibája, csupán annyi, hogy csillagot nem vizsgál, vasat nem rág és fára nem mász. Csak a vásár után jön rá a gazda, hogy mit jelent a cigány képes beszéde. Bizony nem vizsgál az csillagot, mert vak, nem rág vasat, mert a zablát nem engedi a szájába s fára sem mász, mert a hidnál megbicsakolja magát: nem megy át rajta. Máskor meg így dicséri a lovát: Hej, jó futó a — kutya. Hej, de jó evő a — disznó. Nincs semmi hibája! Persze, hogy nincs a purdénak, ki a lovon ül, semmi hibája. Ennek a lábaszárát fogja, mialatt ezt mondja. Közben nagyokat csip a purdélában s ez elkezd bögni. A cigány ezt is hasznára fordítja: Ne sirj, purdé, találunk még talán ilyen lovat a világon!

Elmés cigány anekdota ez is: A cigányt akasztófára itéli a tekintetes vármegye. A felesége sir, rí, könyörög, hogy ne akasztzák fel az urát. Mikor látja, hogy sehogysem tudja meglágyítani az urak szívet, azt mondja szorultságában:

Megint megszólal a fiu.

— Apó...

— Mi a fiam?

— Valamit mondanék...

— Jól meggondold, fiam, mielőtt mondanád. Nem is szólott a fiu többet, mig aztán lángbaborult a bunda.

Bizony, ugyan nagy dolog legyen, ami a mi népünket kihozza a sodrából. Csikorgós hideg téiben fáért megy a székely a két lovával. Hazafelé jövet a lovak elállottak s hiába biztatta a góbé: gyí, Fakó, gyí Holló, gyí, mert hideg van! Már esteledett s a lovak nem mozdultak. A góbé otthagya a lovakat s hazament. Otthon kérdi a felesége:

— Hallá-e, hol vannak a lovak?

— Ne busulj értük, csak adj vacsorát. Mindjárt itthon lesznek azok is. Hát egyszerre csakugyan hallják, hogy a kapu előtt nyeritnek a lovak.

— Látod, feleség, hogy itthon vannak. Hiába biztattam, hogy siessenek, mert hideg van, nem akarták megérteni. Otthagytam, hogy értsék meg. — Most már értik!

A legtöbb, ami történhetik, hogy egy kissé megrökönyödnek, ha hirtelen nem találják fel magukat. Fenmaradt ez a közmondás: aztán mondjad ennek,

— Hangversenyképek. —

— De ázs én urám sohasem serette a nyakra-valót, most sincs rá kedve.

— Van ám a vármegyének, jegyzi meg egyik ur.

— Akasztzák fel hát a tekintetes vármegyét!

Szereszama nincs azoknak az adomáknak, melyek népünk egyik legjellemzőbb vonását: nyugodt természetét, mondhatnám: hidegvérét bizonyítják. — Az akasztófára ítélnék utolsó kívánsága, hogy halála előtt néhányat szippanthasson kedves pipájából. Teljesítik a kívánságát. Egyet-kettőt szippant, aztán leteszi pipáját az asztalra, megy az akasztófa alá. Mikor éppen nyakába akasztják a kötelet, jön egy lovasember a kegyelemmel. Az atyafi első dolga, hogy fölvegye az asztról a pipáját. Szívja a pipát, de nem füstöl. — Adta pipája! E miatt a kis bolondság miatt kialudt.

A székely góbé a fiával kint hál az erdőben. Nagy tüzet raknak, a tűz mellé lefeküsznek. A góbé háttal fekszik a tűznek s egyszerre a bundája a rápattant szikrától tüzet fog. Látja a fiu s megszólal:

— Apó...

— Mi a fiam?

— Valamit mondanék...

— Jól meggondold, fiam, mielőtt mondanád. —

Erre a fiu elhallgat. De a tűz tovább harapózik a bundában.

hogy Feren' bá! A megrökönyödött, zavarbajtott oláh-falusiak mondása ez. Az oláhfalusiak deputációba mentek II. Rákóczy Ferenczhez. Utközben mind azon tündöttek, hogyan szólítsák azt a nagy, hatalmas embert. Végre is abban állapotok meg, hogy Feren' bá'nak szólítják, mert a fejedelem bizonyosan idős ember. Bemennek a palotába, ott az előszobában fogadja egy fiatal hadnagy. Az atyafiak zavartan állnak.

Azt hiszik, hogy az a csillogó-villogó ruhája ifju maga Rákóczy. Összenéznek s az egyik közülök elke-seredetten szólal meg: aztán mondjad ennek, hogy Feren' bá! Ebből a mondásból közmondás lett s a székely nép azt olyasmire alkalmazza, mit nagynak képzelt, de kisl, hogy sokkal kisebb, mint amekkorá-nak képzelte.

GONDOLATOK.

Az ember olyan, mint a pénz, ha megkopik, nincs értéke.

Vigkedély, munkásság édesíti az életet.

A természet mindent legyőz.

~ Népdalok. ~

Ejnye, szentem...

Ejnye, szentem, jöjjön ide, ha mondom,
Ne busuljon életem, a gondon,
Eldalolok egy-két nótát,
Úgy üzöm el a bánatát,
Úgy üzöm el a bánatát, ha mondom.

Tudom én azt, mi a baja, ha mondom,
Szomorkodik egy kis fehér galambon,
Ne fájjon a szíve érte,
Itt vagyok én a helyébe,
Itt vagyok én a helyébe, ha mondom.

Blaha Lujza.

Sárgulni kezd...

Sárgulni kezd, sárgulni kezd a levél,
Szomorúan hervad szegény —
Mégfátta az őszi szél, őszi szél.
Sárga levél, veled hervad a szívem,
Letűnt a nap: nem szeret már senkisémet!

Blaha Lujza.

„Ibsen Nóráját értem!”

Irta: Bekszics Gusztávné.

Ah! amíg e szót kimondá a szegény Adél, mennyi este telt el azon előadás óta, melyet a nemzeti színházban végigcsodált, de föl nem foghatott. Hogy Nóra elhagyja hón szeretett férjét, gyermekei apját, kiért titkos anyagi gondokban élt, kiért hazudott, váltót hamisított.

— Absurdum! — így szólt Adél, midőn férjcskáját karonfogva és vele hazafelé sétált.

E séta óta Adélnak Ibsen sem, Nóra sem járt eszébe. A háztartás nagy gond. Ki nem hiszi, ki ezt nem érti, az nem is vezetett soha házat.

A férj a hónap elején kiszabja a háztartási költséget, s az asszonynak ezt be kell osztani.

Mennyi gondot ad ez! Az ezer apró igények a naponta ötszöri tálaltatás. Most ez kell, majd amaz!

A fehéreneműből a nagymosás után ez hiányzik, az elromlott. A világítás rossz, itt kellene revolválás, a köntösök uj után kiabálnak, a cselédek! ah! ne beszéljünk róluk! A leghumánusabb lélek is undort kap tőlük, ha éveken át látja e hűségtelen, haszonleső és durva, csalfa népet.

Bizony ezer dolga van egy jó nőnek. S így Adél is meglehetősen el lehetett foglalva, hogy nem vette észre, miszerint férjcskéje naponta követelőbb, kimaradóbb, mint azelőtt. Csak az érintette Adélt kissé bántóan, hogy rossz gazdasszonynak nevezte.

— Pénzt akarok félretenni, fürdőre kell mennem! — szólt ilyenkor neheztelő nejének.

Az asszony számolt, összebb huzta házat, de bizony ez gonddal járt s még sem mutathatott fel megtakarítást. A férj azonban év végén átadott Adélnak ezer forintot!

Az első ezer forint! Mily öröm volt a szellemi munkás arcán, midőn így szólt: „Még sohasem volt egy darabban ezer forintom!”

— Istenem! szólt az asszony, nem vagyunk mi sem iparosok, sem pénztárosok, sem korcsmárosok, hogy mi pénzt szerezhessünk!

— És ha megbetegszem? Nem tudok írni? Mi lesz? Nem kell nekünk is egy úgynevezett Nothfenning? amelylyel fürdőzhessem? Látod, hogy magad is belátod helyes gondolkodásomat. Nos, menj, vidd el e keservesen összegyűjtött ezer forintomat az első hazai takarékpénztárba.

Adél másnap el is ment az ezer forinttal. Gondosan betette tárczájába, de mivel még ő se be nem vitt, sem ki nem vett pénzt a takarékpénztárból, hát nem tudta, hogy különféle takarékpénztár van.

Elérkezett szépen egy ház elé, látta, hogy ott takarékpénztár, bank egyesület van. Felvitte a pénzt, kis könyvet kapott róla s hazavitte férjének.

A férj mikor meglátta a könyvecskét, előbb megcsókolta, azután nézte meg. Akkor látta, hogy ez nem a hazai takarékpénztáré. Összeszidta a feleségét, de azután megnyugodva mondá, hiszen ezer forintig csak hitelezhetünk ily nagyszabásu s nevű bank egyesületnek.

Hónapok multak. Eljött a szép május elseje, s vele a kirándulás utáni vagy. Ebéd előtt a férj gyöngyvirágot s ibolyát hozott nejének s így szólt:

— Az idén elviszlek téged is fürdőbe! van pénzünk!

Behozták a levest. Jó szaga volt, a férj és Adél is éhesen ültek az asztalhoz. De a levesestállal egy-

szerre behozták a hétfői lapot is, mely dalben jelenik meg.

A leves forró volt, hát a férj a lapot élvezte előbb át.

Mikor a politikai ujdonságok után reá tért a napi hírekre, egyszerre csak elvörösödött s felugorva így kiáltott:

— Adél! melyik bankba vitted te az én ezer forintomat?

A feleség elmondta melyikbe. Erre a férj dühösen, kétségbeesetten ordítani kezdett. Szidta nejét lustának, butának, vagyonpusztítónak s mikor Adél könnyes szemekkel, csodálkozva kérde, miért bántja — odadobta neki a lapot.

Az a bank megbukott!

Az első, keservesen szerzett ezer forint, annyi szellemi munka ára elveszett.

Órült szívdobogást kapott Adél. Majd elhalványodva így szólt:

— En nem hiszem!

— Nem hiszed? Olvasd! De te, ha végleg elveszett az ezer forintom, látsz te csodát!

— Nem hiszem, felelte remegve Adél, nem hiszem, hogy a mi ezer forintunkat vissza ne adják, ha meg is buktak!

— Nem hiszed? De én hiszem! S könnyen nem hiszed te, ki nem szerzed, kinek semmi jussa hozzá, ki nekem ki sem pótolhatod, mert szegény vagy! préda vagy! gondatlan vagy! Arra születél, hogy tönkretégyél! Ha elveszett az ezer forint, csodát látsz.

Adél a reá zudított vádak hallatára szó nélkül kelt fel. Lábai remegtek. Elhalványodva, reszkető kezekkel vette ki fiókjából a takarékkönyvet és kalapot téve fejére, kifelé indult.

— Hova? kiált rá durván férje.

— Megyek megnézem, hogy igazán megbukott-e a bank.

— Menj! Hiába mégy! De vigyázz magadra, mert összetörlek, ha elveszett a te hibád miatt pénzem! — kiáltá kivörösödött dühvel férje. S Adél összecusklott. Őt férje összetörné! Más hibája miatt! Oh! ez sok! Halántéka lüktetett. Majd lerogyott. Kislánya felugrott az asztaltól, belekapaszkodott karjába s aggodalmában sirva kérde, — mama hová mégy? nem is ebédelsz?

De ő szeliden eltolva magától a gyermeket, lerohant a harmadik emeletről, szorosan fogva kezében a takarékpénztári könyvet.

Nem is lába vitte le! Ugy vitetett le. Lázasan lesiklott. Az agya megrepedni készült. Szive vert. Nagy verejtékcseppek hulltak le arczára. Szemei égtek.

Sirni nem tudott. Belül sirt, toroka kiszáradt! Ah! milyen volt a férje arcza, mikor úgy fenyegette. Az a szép magas homloka kivörösödve, ránczba szedődött. Szép szájaszéle habzott a dühtől s arcza fényes volt az izzadságtól! S amint rohant a szegény asszony az utcán, önkénytelenül futva, keztyűtlen kézzel, utánanézték az emberek, mert folyton ezt mormogta magában: Kihez hasonlított? Kihez hasonlított?

S egyszerre odaért a bankhoz, a bank zárva volt. — Persze a déli órákban mindig zárva vannak a bankok. — Ah! ha valóban megbukott! Mi lesz! Az a megrutult arcz állt előtte. Az a csúf, káromló száj! Az a fenyegető hang! Nem, nem megy többé haza!

Ha meg lesz az ezer forint, sohasem akarja e rút arczot többé látni! Ah! Kihez hasonlított? En Istenem! sóhajtá Adél, kihez hasonlított? S egyszerre

felkiáltott. Szörnyű világosság lett az agyában! Eszébe jutott neki Ibsen Nórája! Ah! Istenem! Igen! ez a Nóra férje volt! A szerető Nórée, azé a Nórée, ki imádta férjét és elhagyta, mert egyszerre meglátta egy rútan, dühöngve, önzőn és a maga meztelenségében! Igen! ez a Nóra férje! S ő Nóra helyzetében van. a férfi gyöngébb, mint a nő! a férfi a veszteséget, a nyomort, a bajt nem tudja úgy tűrni, a férfi nem fenséges szerelmében.

S most már, hogy reá talált férje arczának hasonmására, szive nem lüktetett többé oly erősen. Volt tanácsadója. Hasonló helyzetű asszony ösmerőse, hála Ibsennek! Eltökélten várt lecsillapodva a bank megnyitáig. Eddig lázas ujjai, majdnem hidegen nyujtották a pénztárnok elé a takarékpénztári könyvet. Nem is gondolkozott. Tudta, ha nem fizet a pénztáros, ő többé haza nem megy! Nem, azt az utálatos tekintetet nem akarja látni.

S a pénztáros kétszer is kérdezte a halvány asszonytól — kérem az egész összeget? — mig Adél felelni birt:

— Igen!

S mikor a pénztárnok kifizette neki az ezer forintot egy darabban, s hozzá a tizenkét forint kamatot, szinte habozva állt Adél, nem nyult hozzá, hanem halkan kérde:

— Hát fizetnek? Nem buktak meg?

— Nem mi buktunk meg! Egy hasonló nevű intézet! — felelé a pénztárnok. — De az sem bukkott végleg asszonyom! És rosszul van nagysád? Oly halvány!

— Köszönöm! nincs semmi bajom, felelte Adél, s átvevén a pénzt, lassan, nagyon lassan hazafelé indult. Amily gyorsan jött ide, oly habozva ment haza. Gondolkodva álldogált házuk kapujában. Felmenjen? Oly fáradt! Ismét lássa ezt az arczot! S a kislánya! Igen, az az édes gyermek várja! Ah, a férje is várja, nem őt, de a hirt! — Felvászorgott. Az ajtóban állott férje. Halványan, kalappal kezében. Az asszony odadobta neki az ezer frtját. S a halvány ember így szólt:

— Éppen maga után akartam menni, kislánya sir, aggódott! S nem bukkott meg az a bank!? Ejnye! kár volt elhozni a pénzt! No, de beszéljen kérem, Adél! hiszen maga még nem is ebédelt! Elfáradt? S Adél ránézett most szeliden beszélő férjére sigy felelt:

— Ibsennek igaza volt! Nóráját értem! Tudja-e, hogy nem akartam hazajönni, s ha az ezer forintja elveszett volna, ugy ma nem vagyok már itt!

— S a kislánya? — kezdte meghunyászkodva, majdnem bűnbánóan a férj.

— Lányom? Ah! őt utánam vitettem volna! Ebben az egyben nincs igaza Ibsennek!

Bocsásson meg, suttogá a férj. S oh nincs oly csoda lény a világon, mint a feleség. A feleség mindent el képes feledni! Sértést, mindent! Csak egyet nem, ha szerelmében lesz megrövidítva, ha vetélytársa van.

Apróságok.

Vigasztalás.

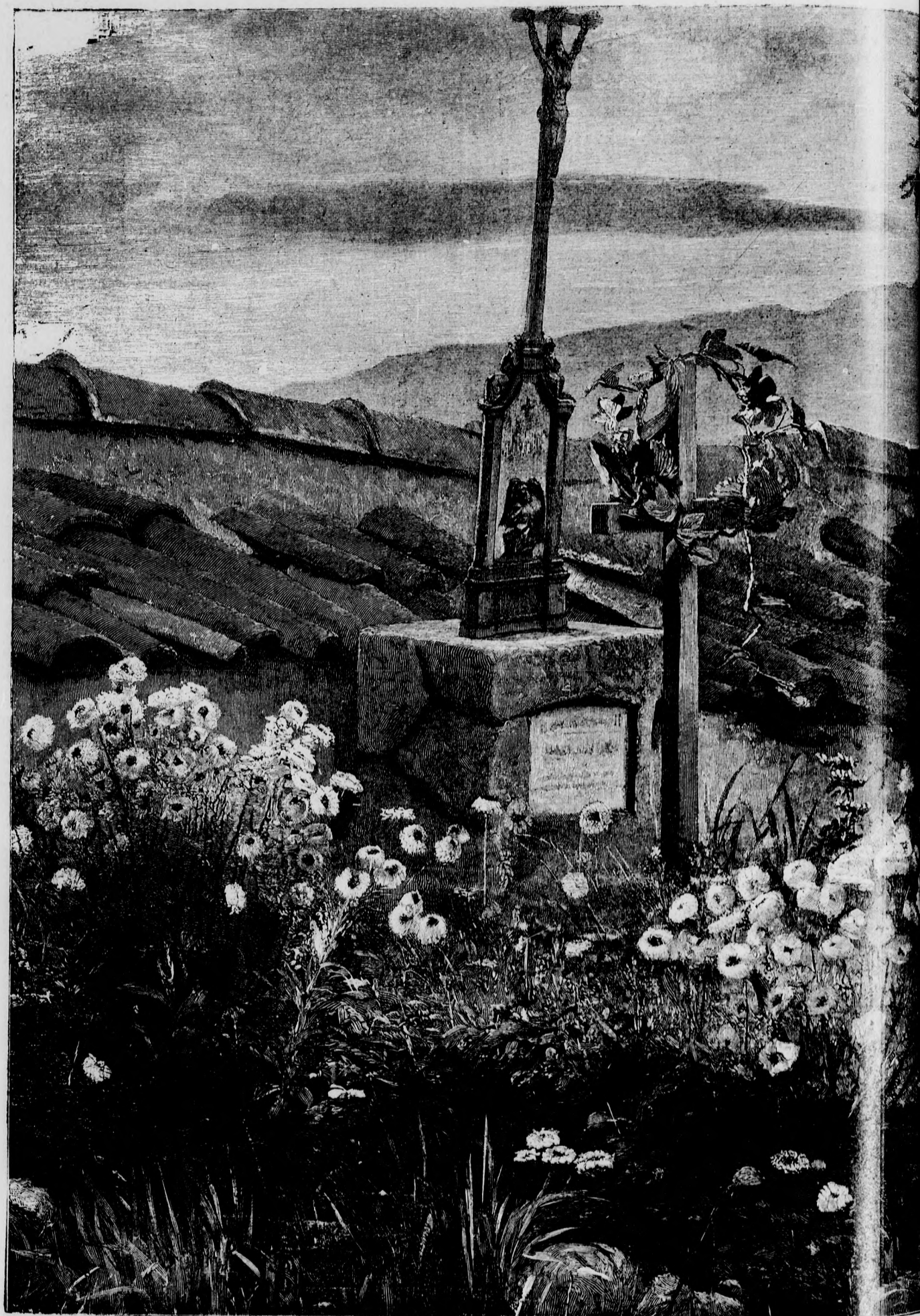
-- Nos, kedves Nagysád, és kegyed nem féltékeny?

— Nem én. Nem sokat törődöm, ha el is hagy egy udvarló. Kapok helyette tizet is.

Postai megbizás.

A.: Mi lenne a legpraktikusabb postai megbizás?

B.: Ha a levélhordót azzal lehetne megbizni, hogy a fizetni nem akaró adóst derekasan felnyakalná.

→ Minden napján. ←

Murányi Vera.

Ezelőtt néhány hónappal alig tudott valaki *Murányi Vera* létezéséről, kivéve szülői és rokonai és a budapesti zöldfa-utcai leánygymnasium tanárai, mert ide járt utolsó években Murányi kisasszony, ahol a VI. gymnasiumi osztályt jó sikerrel végezte.

Ámde utolsó hetekben nemcsak az összes magyarországi, hanem a külföldi napilapok is sűrűn emlegették Murányi Vera nevét, mint az első magyarországi gyógyszerész-gyakornok kisasszonyt, aki a *magyar vallás- és közoktatásügyi minisztertől* engedélyt nyert, hogy mint gyakornok magyarországi gyógyszerésztárba fölvétethessék.

Lapunk olvasóit bizonyára érdekelni fogja az első gyógyszerész-gyakornok kisasszony ismertetése, amennyiben ez nem más, mint lapunk volt szerkesztőjének, Murányi Ármin dr. előkelő fővárosi ügy-

védnek legifjabb lánya, aki a megszerzett gymnasiumi előtanulmányok után, a gyógyszerészi szakmát választotta.

Incze Kálmán, *balmaz-ujvárosi* gyógyszerésztulajdonos érdeme, hogy ő, megtudván, miszerint Murányi Vera vidéki gyógyszerésztárba óhajt menni, szívesen meghívta, hogy a gyakorlati időt nála töltsse, s egyuttal kijelentette, miszerint ez esetre ő és neje, Murányi kisasszonyt családtagnak fogják tekinteni, s ezzel meg lett könnyebbitve a gyógyszerészjelölt nőnek, hogy kellemes körülmények közt tölthesse a gyakorlati időt.

A főérdem, hogy nemsokára nőgyógyászunk lesz hazánkban is, úgy, mint a művelt nyugaton s Amerikában már régóta létezik, természetesen *Wlassics vallás- és közoktatásügyi miniszteré*, akinek előterjesztése folytán koronás királyunk legfelsőbb elhatározásával megengedte, hogy nők, illetve lányok, kik a középiskolai qualificatiót megszerezték, a magy. egyetemeken, mint rendes hallgatók beiratkozhatnak és így reményünk van, hogy Murányi Vera a kellő gyakorlati idő után, mint *első rendes nőgyógyász-hallgató* a budapesti egyetemen a pharmacológiát és pharmacognosiát s a többi tantárgyakat hallgatni fogja.

Murányi Verának ezen úttörő elhatározását bizonyára több gymnasista kisasszony is követendi, akik iparkodni fognak osztozkodni azon dicsőségben, amelyben Murányi Vera, mint első részesült és mely a magyarországi nőemancipáció történetében ismét mint haladás följegyezhető.

Üdvözljük szívünkéből tehát nemcsak a szép és bátor kisasszonyt, mint kezdeményezőt és első fecskét e téren, hanem egyuttal *Incze Kálmán* balmaz-ujvárosi gyógyszerészt is, mint aki lehetővé tette, a magyarországi nőemancipáció emelésére szolgáló e nagyfontosságú haladást!

MÉGIS VAN ISTEN!...

Irta CSILLAG MÁTÉ.

A bűzös, dohos levegőjű pinczeszoba összes berendezését képező, félig elrothadt zsupszalmán, három rongyokba burkolt, éhségtől gyötört, nyomortól elcsigázott alak fetreng.

Anyja és két gyermeke.

— Éhes vagyok. Adj kenyeret, anyám... nyöszörgi a kisebbik.

Az anya szíven keresztülnyilal a gyermek kérése. Vézna, vértelen karjával magához öleli az apróságot, és könnytelen sirással feleli:

— Nincs kenyerünk. Én is éhezem.

A beszélgetésre felébred a másik gyermek, az idősebbik. Dühösen tekint a beszélgetőkre.

— Minek költöttetek fel? Oly jól aludtam és oly szépet álmodtam. Egy nagy kastélyban voltunk és a szolga nagy, nagyon nagy kenyeret, fehér kenyeret dobott a lánczravert kutya elé. — Én felkaptam a kenyeret a kutya elől, elszaladtam és oly jóízűen ettem belőle. Nektek is adtam és éppen jól ettem, mikor felébresztettetek. Igazán, már álmomban sem szabad jóllaknom, én jó Istenkém!

A keserves panaszt tompa, erőtlen zokogás váltja fel. A közös sors fájdalma feletti kesergés átragad a másik két éhezőre és együtt zokognak anya és két kis leánykája.

Anyja, ki éhezik maga is és mégsem tud két éhező vérének egy falat száraz kenyeret adni.

Szánalom! Irgalom! Hol vagytok? Pedig nem így volt egykor. Az ő terített asztalukról bőven és szívesen adottan kijutott naponta sok szegény részére.

Mozgó fényképszerű egymásutánban tünt fel kísért, fénytelen szemei előtt élettörténete. Árvaleány volt, ki zárdában nevelkedett. Onnét vezette oltárhoz kit szeretett és ki szerette. Neki is, férjének is volt örökölt vagyona. Éltek gondtalanul, boldogan. A kétszer bekopogtatott gólya — a nagyobbik Anikóval és a kisebbik Erzsikével, — csak fokozta boldogságukat.

Férje bizalmi állást foglalt el egy pénzügyintézetnél. Szerette, becsülte őt mindenki, míg a pénztárból egy rengeteg összeg titokzatos módon eltűnt. Férje ártatlan volt. A tettes csak egy hivataltársa lehetett, de jóságos lelkével nem merte a gazembert gyanúsítani sem a világ előtt; csak négy szemközti könyörgött előtte, hogy adja vissza a pénzt. A gazember a rossz emberek ügyességével terelte át a gyanút férjére és a vizsgálat befejezése előtt nyílt összeütközésre került a dolog.

A becsületért folytatott kétségbeesett harc egy ártatlant kényszerített egy gazemberrel párbajozni és a bűnös golyója halálra sebesíté az ártatlan szívét.

Halálhőrgését is túlharsogta utolsó szava:

— Esküszöm! Ártatlan vagyok!

Meghalt. Kihűlt teteme, néma ajka nem tudta többé védeni ügyének igazát. A tolvaj egyedül maradt az egyenetlen küzdőtéren. A párbajjal még jobban megfélemlítette magától a gyanút, és ügyesen a halottra tolt a saját bűnét. Ő most is a hivatalban ül és az özvegytől, árváktól elvették kártérítés fejében az utolsó párnát, az utolsó fillért.

Becsületétől, férjétől, kenyerétől lett megfosztva ártatlanul és a gazember fekete lelkiismeretét a népszerűség rózsaszín mezébe burkolhatja, mert a mi félszeg, ferde ítéletű társadalmunk minden gazemberséget egy párbajjal reparálnak tekint.

És azóta? Dolgoznak, de beteggé, erőtlenné tette a sok sorscsapás és sirás.

És ki fogadná be? Ki segitené egy tolvaj vagy sikkasztó családját? Kit érdekel a más baja? A gyomor korgása, éhezõ lassu haldoklása?

Az utcza kövezetéről — hol az éhségtől elcsigázottan elájultak, — czipelték őket egy üres pinczeodúba, hol egy odadobott, félig rothadt zsupszalma lett az otthonuk.

Emberek! El tudjátok képzelni egy anya fájdalmát, kitől éhezõ szülõttei egy falat kenyérért esdekelnek és ki ezt sem tudja nekik nyújtani? . . .

. . . Vidám hahota, ledobott üvegeknek csörömpölései zavarják meg a szegény, éhezõ csoportot merengéseikben.

Felettük, a dohos pinczeodú feletti fényesen kivilágított, pazarul butorozott lakásban névnapját ünnepli a gazdag háziur. A túltengõen vidám hangulatu társaság ledobálja az ablakokon át a telt francia pezsgõsüvegeket, és ezek vidáman csörömpölve zúzódnak szét az udvar kövezetén. Egyik üveg a pinczeodú ablakrácsán zúzódik szét és a drága ital aláfolyik az éhezõkre.

Pezsgõ folyik azokra, kiknek megváltás volna egy falat penészes, száraz kenyér.

Talán éppen az mulat fent, aki férjét halálba kergette és talán az aláfolyó pezsgõ éppen a bűnös pénzbõl . . .

Tompa sóhaj száll a nõ ajkáról. Ez a fenti lármas multság egy rég agyában szendergõ gondolatot tol elõtérbe.

Az öngyilkosság gondolatát. Amire idáig csak rettegve gondolt, mint megváltásra; a gondolat most mind erősebben uralja õt, ejti hatalmába és nem is akar ezuttal e gondolattól szabadulni.

Alkuszik és meg tud alkudni önmagával azon, hogy az õ hármajuk halálának is az a gazember az oka. A gyilkos ugyanaz, aki férjének volt gyilkosa. Ő nem felelõs sem emberek, sem Isten elõtt többé saját és két gyermekének életéért.

A nagyobbik leány, az Anikó, mintha megértette volna anyjának tépelõdéseit, két-rét görnyedetten az éhséggörcstõl nyögi:

— Anyám, jobb volna meghalni, mint éhezni.

— Jó, hát haljunk meg, édes gyermekeim.

— De édes anyám, nem nagyon fáj a meghalás?

— Nem fáj úgy, mint az éhezés.

Az apróbb, az Erzsike, pityeregve kérdi:

— Osztán, ha meghaltam, sohse fogok éhezni?

— Soha többé, gyermekem.

— Akkor haljunk meg mindjárt, anyuskám, mert én nagyon éhes vagyok.

— Tegyétek össze kacsóitokat, édes véreim, és mondjátok el utánam, velem az utolsó imát három haldokló lelkiüdvéért.

* * *

Oly hűvös így kora hajnalban a Duna partján. A lomha vámpalota körül gúlaszámra felhalmozott zöldségek és dinnyék gazdái ébredezni kezdenek. A villámvasut első útjára készül álmos vezetőivel. A szemeteskocsik üresen czammognak a városba mosdatlanképü kocsisaikkal. Az ujságárus rikkancsok hónuk alatt a nyomdafestéktől még nedves krajczáros ujságokkal rohannak megszokott állomásaikra. Elázva, összetört czilinderrel bandukol egy-egy lump-alak és szembetalálkozik egy-egy tépett, tollaskalapú hölgygyel, kinek félarcza piros, másik fele pedig szeplõs, lekopván róla a festék. Ezek a gyürött — még nem és már nem alvó — alakok jellemzik Budapest hajnali óráit.

. . . A nyomor és tivornya ébred elõször utána, a kenyérkereset után futkosó proletárok, a fodrásznõk és félretaposott sarku varróleányokkal és csak késõbb nyújtózkodik elõ kényelmesen, aki uriszamba megy.

. . . Anya, két elkényszeredett gyermekével, vonszolják elgémberedett testüket a kora hajnali órákban a Duna partján.

A helyet keresik, ahol zavartalanul meghalhatnak.

Tégladarabokat szedegetett útközben az épülõ Belváros egyik palotája aljából; azokkal telerakta saját és két gyermekének zsebeit.

Igy nem veti fel õket a viz. Gyorsabb lesz a halál.

Megcsókolja két apróságát, keblére öleli és ugrásra készen néz a viz szélére; de egy mulatócsoport jó szembe. Ezek kimentenék; tehát más helyet kell keresni.

Most besorozott katonák átdorbézolt éjszaka után, kurjongatják mellette elmenõben neki, a halált keresõnek, fülébe:

— Csuja haj! Sohsem halunk meg!

— Beh szép is az élet! Csuja haj!

Ez a duhaj megnyilatkozása az életkedvnek, kínosan nyilal át szívéen. Ezeknek van kenyerük és egészségesek. De õ? Eh! Siessünk, végezzünk. Felvászorog a vasuti-hidig, ott kevés ember jár. Tényleg csak egy embert lát ott bizonytalan léptekkel, dülöngözve a parton jární. Talán az is a hullámsirt keresi? Talán az is éhezik? Pedig az férfi és uri embernek látszik.

De hiszen — ha jól látja — ez az õ háziura, annak a négyemeletes palotának a tulajdonosa, melynek fászpinczébõl õ most utolsó útjára indult. Ez a nagy ur mulatott felette az éjjel. Ő dobálta a francia pezsgõsüvegeket.

Nem is akar az öngyilkos lenni; csak kijött a friss levegõre kszellõztetni koponyájából az éjjeli lumpolás erõs mámorát. Csaprészeg. Ugy támolyog, nem tudva egyensúlyt tartani. Pedig nagyon a part szélén jár, még bele talál esni a vízbe.

A szegény asszony megrázkódik. Felismeri a részeg alakban, aki . . . Akkor beretváltképü volt, most szakállt visel. Az aranykeretü szemüveg is elváltoztatja, és mégis . . . felismeri. A tolvaj, férjének gyilkosa.

Ha most részeg fővel a vízbe esnék és ott lenné halálát? Meg lenne boszulva. És ez a tudat megkönnyitené az õ halálát. E gondolatra kéjes érzés futja át testét és megittasul egy percze a boszu érzetétõl.

Egy locschanás, egy kétségbeesett ordítás — és a részeg alak felett a víz összecsapódik.

— Anyus, egy bácsi a vízbe esett.

Egy másodperczig diadalmámmal nézte a fuldoklást az asszony és azután — mi történt énjében, mi járta át agyát, szívét, arra nem volt ideje gondolkozni, — pillanat alatt kidobálta a tégladarabokat zsebéből, utánaugrott a fuldoklónak és a habokkal folytatott rövid küzdelem után megmentette, a partra hozta a már-már elvesztettet.

A két apróság tapsolt.

— Milyen jól tud az anyuska úszni!

A gazdag háziur a hideg víztől és a kiállott veszedelemtől kijózanodva, hálásan tekint megmentőjére. Nem ismeri fel a megtört alakban az egykori szépséget.

— Mit kívánsz, szegény asszony, életem megmentéséért. Bátran kérhetsz, gazdag vagyok és hálás akarok lenni.

— Tőled kérjek? Te férjem gyilkosa! Te becsület és életrabló! Te tolvaj!

A hangról felismerte egykori kartársának nejét. Lábai a rémülettől gyökeret vertek.

— Hallgasson. Mindent jóvá teszek. Mit kíván?

Anikó sirva fakadt e perczen:

— Anyám, én éhes vagyok.

És az asszony könnytelt szemekkel tekint két éhező gyermekére, azután megtörtén adja a választ:

— Életének megmentéséért vegyen két éhező gyermekemnek egy kiló kenyeret.

A romlottszívű ember szeméből, életében először, peregtek alá könnyek.

— Asszonyom, mindent jóvá teszek, de gyermekei életére esküdjék meg, hogy négy hétig a most történetek titokban tartja és addig türelemmel vár.

— Esküszöm!

* * *

A fővárosban nagy feltűnést keltett egyik nagy pénzügyes vezetőjének hirtelen eltűnése. Négy héttel a szökés után Amerikából jött levélben töredelmes önvallomást tett az eltűnt. Bevallotta, hogy ő volt tolvaj. Megküldte a kárt és a párbajban megölt és gyanúsított kartárs özvegyének is megküldte a tőle jogtalanul elvett vagyont.

Meg volt mentve a halott becsülete és a sir szeléről visszahivottak kenyere.

Midőn erről a megtört özvegyet értesítették, örömeiben elájult, majd felocsudva, megcsókolá a rothadt szalmán fekvő gyermekeit és imára kulcsolt kezekkel sóhajtá:

— Mégis van Isten!...

Az én utcám.

*Az én utcám híres utca,
Csupa szép lány lakik arra.*

*Valahányszor arra járok,
Kacsintgatnak rám a lányok.*

*Rám bizony hiába néznek,
Engemet meg nem igéznek.*

*Vár egy kislány már engemet,
Hát biz én csak odamegyek.*

Végyváry Ferencz.

Molnár és gyermeke.

Irta: Szigeti J. József.

Nem a halottak napjabeli népies dráma, hanem Molnár Elek senior és junior.

Az apa jóval túl lehet az ötven éven, de azért elég gavallér, elég fürge járása. A rosz nyelvek azt beszélnek, hogy azelőtt nem volt ilyen fürge, és a ruházata is elhanyagolt volt, mert nem adott magára semmit. A rosz nyelvek még azt is hozzátesszik, hogy ehhez az önmagával meghasonlott állapothoz azért jutott, mert neki a házasság nem aranyláncz, hanem iga volt, melyet kedvetlenül, elkéserevé, lomhán vonszolt a kis halomig, hol életpárját elföldelték.

Fellélegzett akkor és mégis, mintha feleségével eltemették volna a szívet is. Egy nagyon jó, higgadt ember lett belőle, hideg arccal, fagyos tekintettel. Élőszobor... ember, érzés nélkül.

Ifjabb Molnár Eleken pedig beteljesült, hogy nem messze esik az alma fájától. Apja fia volt egészen. Kedves, meggyerő ifju, belső tartalom nélkül. Hiányzott belőle is a szív, a lélek. Apát és fiút ilyformán inkább csak az ész, rokonkötelék, mint a szeretet fűzte össze.

Miként szerethettek volna hát mást? Miként szerethették volna az elkényeztetett, mélyebb érzelmet váró, imádáshoz szokott nőt?

A dermesztő fagy nem fakaszt virágot.

És mégis... mégis...

* * *

Ködös, barátságtalan őszi este.

A gázlángok fénye megtörik a vastag, szürke ködön, úgy, hogy alig pár lépésnyi helyet világíthat meg. A legjobb szem sem láthat messzire. A villamosok folytonosan csöngetnek, a bérkocsisok „hopp“-ot kiabálnak. Számozatlan bérkocsi gördül szabályellenes gyorsasággal.

Ifjabb Molnár csaknem alá kerül. Riadtan akart menekülni, de azért elgázolta volna, ha a kocsi hirtelen meg nem áll. Ijedten szólt abból ki egy férfihang:

— Mi történt?

Elek dörszólni kezdte a ködtől és hidegtől megnedvesült szemét és elkiáltotta magát:

— Apám!

Idősb Molnár meglepetten kiáltott fel, mikor Molnár junior minden hívás nélkül kinyitotta a bérkocsi ajtaját és abba ily szavakkal lépett:

— Mily véletlen találkozás! Bizony apám, majd elgázoltattott... Pardon!... Nem vagy egyedül?...

Kimeresztette szemét, majd lesütötte azokat s mivel apja mellett nem volt a hely üres, az átellenes keskeny ülésre ült, erősen hozzászoritva lábait, hogy minél kevesebb helyet foglaljon el.

A bérkocsis tovább hajtott.

* * *

Komikus helyzet. Hárman egy bérkocsiban egymás tekintetét kerülve, zavartan, szó nélkül.

Csak később hebegte Molnár junior:

— Papa, bocsáss meg!... hogysis mondjam csak?... Nem tudtam...

Az öreg ötöl-hatol:

— Milyen találkozás!... Majd megtudod...

Kiszól a kocsihoz:

— Pillangó-utca 6.

A kocsis visszafordítja a lovakat.

— Papa, te máshova szándékoztál?

— Nem... de a kocsis ijedtségében...

A harmadik közbevágott. (Leány volt, szép, fiatal, szegényesen öltözött leány.) Félénken rebegte:

— Hova megyünk?

— Hozzám, gyermekem!

— Az nem lehet... Nem így...

— Így akarom!

— Papa, miért kényszerited?

— Hallgass!... Majd otthon...

A leány könnyezik.

Molnár junior szemrehányólag néz apjára.

Molnár senior gondolatokba mélyed.

* * *

Az idegen leány szégyenlősen tekint körül Molnár senior és junior otthonában.

Ifju Molnár pedig őt nézi szinte szegénylősen, amint apja hangját hallja, hihetetlen mentségét hallgatja.

— Megboldogult anyádnak volt egy közeli rokona, aki régen nem érintkezett velünk. Azt sem tudtuk, hogy él-e, vagy meghalt. Mikor ma e leánnyal találkoztam, mintha őt láttam volna. Szakasztott mása. Hamarosan megtudtam, hogy szegény rokonunk árvája, akit elhagyottságában, kétségbeesésében a nyomor a halálba akart kergetni. Megakadályoztam szörnyű tettében s oltalmamba vettem.

A leány szomorúságában, szegényében és zavarában is elmosolyodott erre a hazugságra.

— Oh, édes bácsikám! — szaladt ki száján akaratlanul. Nem volt helyén ez a gúnyos felkiáltás.

A még romlatlan leánynak, ámbár a kényszerűség birta rá Molnár seniort a kényszerhelyzet illetően megvilágítására, le kellett volna előtte térdelni és kezét esókolva, kérni:

— Mentsen, oh mentsen meg! Még nem késő...

És akkor idősb Molnár magához ölelhette volna s homlokon esókolva, mondhatja neki:

— Ez az ölelés, ez a csók a téged boldogítani akaró emberé, aki hajlékába fogad, itt marasztal, hogy legyen valaki, aki őt szereti.

De nem tehetett így, nem mondhatta ezt arra a gúnyos hangra, azokra a gúnyos szavakra, hanem szó nélkül otthagya a leányt a neki kijelölt szobában.

Aztán meg nem is vett tudomást otlétéről.

Kerülte őt is, fiát is, aki a fecsegő leánytól megtudta, hogy apja, az élősobor, nem is annyira szobor, mint élő, aki szánalomból akart megmenteni egy kétségbeesett, halálra szánt leányt — magának. Megtudta azt is, hogy ő, ki eddig a nőket kerülte, ezt az egyet keresi. Csak a multja ne volna köztük... meg az apja.

Fölkaczagott. Az apja? Milyen gondolat? De a leány multja! Ez... ez...

Mikor a szerelmes leány a töprengő ifjút látta, elhalványodott, könnyekre fakadt, úgy esedezett, úgy tett vallomást.

— Higgyen nekem, Elek!... Nem vagyok bűnös!... Nem érintette még senki ajkamat... Nem szerettem még senkit... Nem voltam még senkié...

Ifjabb Molnár kipirult arczeval hallgatta.

Még kételkedett, de szíve már hitt, szeretett.

Odaszökött a leányhoz, hullámzó keblére vonta és gyönyörrel kérdezte:

— Szeretsz?

— Csak téged.

Molnár senior tiltakozni akart, de a leányt föltaláló meséjére gondolva, megadóan hajtotta le fejét.

Gróf Pálffy János.

*Nem a Caesarok véres nagy csatái
Hintettek üdvöt a világba szét,
Kik népeket kergettek a halálba,
Azoknak alig forgott más agyába:
Mint hogy fejükre nyerjenek babért.*

*Más emberek a népek jöltevei!...
Csatákban Megváltók nem termenek.
Irt rakni vérző, fájdalmas sebekre:
Van-e tett, ami ennél szebb lehetne?
... De hát ma Megváltók hol rejlenek?!*

*Oh, még akadnak, nem haltak ki végkép
A kristálynál is tisztább jellemek;
Vannak, kik szellemükkel égbe járva,
Abban lelnék gyönyört, ha más javára
Kincstárukból bő áldást hintenek.*

*Im egy nemes, Nagyúr! Ki élte végén
Abban találja legfőbb gyönyörét:
Hogy nemzetének „egy vagyont“-t ajánlva,
Áldást árásszon azzal a hazára...
— Adj, Ég, nekünk több ilyen úri-vért!!!*

Kovács Zsigmond.

AZ ELRABOLT KAR.

(Dán elbeszélés.)

(Vége.)

Irta: BERGSOË VILLEM.

Fordította: K. BENICZKY IRMA.

Saját sikoltásom visszhangja, mely még átrezegte a szobámat, eszméletre térített. Egy ingben ültem az ablakban, egyik lábam kilógott az ablak keresztfájába. Lenn az utczán állt az éjjeli-őr, faczipőben, dárdával kezében s bámulva meresztette rám szeméit, míg könnyű ködfelhő — az éjnek ama borzalmas látományai, — fehéres füstként kipárolgott az ablakon. Künn pittymallani kezdett, a novemberi regg hidegen, nedvesen megvirradt s midőn a hűs reggeli levegő arczomat legyezte, visszanyertem eszméletemet is. Láttam az őrt — isten áldja meg! — Ez mégis igazi, kézzelfogható őr volt s nem csalóka kísértetalakok egyike. A kerek toronyra pillantottam; milyen tömören, tiszteletreméltón, elmozdithatlanul nézett ki szürkén a reggeli szürkületben. Landemarket felé néztem; világosság volt a sütőde boltjában s egy parasztkocsi távol állt előtte, a gazda éppen a fejükbe akasztotta az abrakarisznyákat.

Kissé félénken sandítottam a szobámba. Minden a rendes helyén állt, még a porczukros-papirtölcsér is az ablakdeszkán s a légy is zsongott benne. Most már világosan tudtam, hogy ébren vagyok s hogy reggel van. Hamar leugrottam az ablakról, hogy megint lefeküdjem, midőn lábam valami kemény tárgyba botlott. Lehajoltam, hogy fölvegyem, a félhomályban tapogattam a padlón s kezembe került egy hosszú, száraz, félig korhadtt csontkar, melynek merev ujjai közt egy kis papirtekeres volt. Tovább tapogattam s egy másik kart találtam, mely szintén papirtekeres tartott ujjai közt. Most már kételkedni kezdtem eszem józanságában. Tudtam, hogy amit láttam, felhevült, tulcsigázott képzeletem következménye, rémes álom volt, mely vége felé látomány jellegét öltött. Tudtam, hogy ébren vagyok s az egész csak hallucináció volt és mégis itt vannak az ellenkezőnek tagadhatatlan, kézzelfogható bizonyítékai. Valóban azt hittem, hogy megőrülök és lázas sietéssel bontottam föl az első papirt. Ott csak az az egy szó állt: „Szölling“.

Fölbontottam a másik papirt; ott állt: „Nanzen“.

Még volt annyi eröm, hogy egy harmadikat is fölbontsak; ott állt: „Sziemszen“, de e pillanatban eszméletlenül elterültem a földön...

Mikor megint magamhoz tértem, Daae Nielsz állt mellettem, vizeskorsóval kezében, melynek tartalma még a pamlagról csurgott, hova engem elhelyezett.

— Igyál ebből, mondta hizelgő hangon; — akkor majd megint talpraállsz. Kitünő cognac ez; én is éppen egy kortyot ittam belőle.

— Mi történt? — kérdeztem bágyadt hangon.

Ittam a pohárból, melyet ajkamhoz tartott, az erős és jó ital gyorsan felébresztette életereimet. Bámulva körülnéztem.

— Hát tulajdonkép semmi különös — felelte Daae. — Csakhogy majd megölted magad, egy kis szengáz-mérgezés által. Átkozottul rosszak a csappantyuk itt ezeken az ócska kályhákban. Az erős szélvihar bizonyára becsapta az éjjel, ha csak te magad nem voltál olyan bölcs és este becsuktad, mielőtt aludni mentél. Ha egy órával később jövök, akkor már régen útban lennél Szentpéterhez, ki az arany kulcsokat őrzi — bizony,

már olyan messzire haladtál volna, hogy a legjobb ó-cognac sem hitt volna vissza. — Igyál még egy kortyot.

— Hát te hogy jöttél föl? — kérdeztem, felemelkedve.

— A legegyszerűbb és legtermészetesebb módon, felelt Daae Nielsz. — Az éjjel szolgálatom volt a kórházban; de mivelhogy igen sok puncsot ittam, Mathiezen Larznál többet aludtam, mint ébren voltam, ezért jónak láttam szó nélkül elillanni, mikor pittymaláni kezdett. Mikor hazafelé mentem Krysztalgedenbe, erre vettem utamat s láttalak egy ingben az ablakban, és az éjjeli-ört: „Gyilkos! Segítség!” kiabálás által megriasztani. Nagynehezen sikerült Jenzent, ki a földszinten lakik — mély álmából felzörgetni s az ő ablakánbejöttem a Regenczbe. Igazán furesa gondolat, nyitott ablaknál, novemberben, egy ingben a padlóra feküdni!

— Honnan valók azok a karok? — kérdeztem még mindig zavarodottan.

— Eh, ördög vigye el a karokat! — kiáltott Nielsz, csak szedd össze magad s ugorj talpra! Ezek a karok? Hiszen ezeket én magam levágtam. Furfangos gondolat volt az, mit? Tudom milyen roszkedvű Szölling, ha egyszer el kell mulasztania egy ismétlődő órát. De hát én éppen tegnap kaptam meg a hizott libákat és azt akartam, hogy éppen akkor a kar esontanából lesztek elfoglalva, azért elmentem Szöllinghez, kinyitottam a szobát saját kulcsával s levágtam mindakét esontvázának a karjait. Ugyanazt tettem itt is a Regenczben, a tiedet elcsentem, míg lenn voltál az olvasóteremben. Te rángattad le onnan a könyv-állvány tetejéről s levetted a papirtekereseket róluk? Pedig olyan szépen elrendeztem ezeket a esontokat és elláttam papirtekeresekkel, hogy mindenki rögtön visszakaphassa tulajdonát.

Szó nélkül felöltözködtem s nemsokára kimentem Daae karjába kapaszkodva, az üde, hűs reggeli levegőbe, fejem még kissé szédült.

Krysztalgedenben elváltunk, s én tovább siettem Neszterwall felé, hol Szölling lakott. Nem hallgatva öreg szobaasszonya beszédeire, benyitottam szobájába, hol Szölling az igazak álmát aludta. Magamhoz vettem a kart, mely még papirba göngyölve íróasztalán hevert, helyére tettem a másikat, és visszasiettem a temetőbe.

Milyen csodálatosan megváltozva találtam mindent, mikor most odaértem! A reggeli köd eloszlott, s fényes cseppekben gyöngyözött a fák galyain, hol vígan csiripeltek a verebek. Még nem fogtak a munkához és senkisem volt a temetőben. A nagy körísfához siettem és megint ott álltam a tölgyfakoporsó mellett. Óvatosan csuszattam bele az elrabolt kart s gondosan lenyomkodtam a fölfeszített fedelet, éppen midőn a halvány novemberi nap első sugarai a temetőt megvilágították...

Csak most könnyebbült meg a szívem...

* * *

Doktor Sziemszen elhallgatott s kérdő pillantást vetett a társaságra. Künn pedig fölhangzott a kis fakó lovaeska csörgőinek csengése, amint türelmetlenül fejét rázta és a joviális doktor nemsokára ismét ott ült magastámlájú székén, a födele alatt, derékig a lábzsákba bujtatva.

De az éjjel keveset aludtak a lelkészlakban, még Jörg bácsira is mélyen hatott a kis doktor rémes története.

LEÁNYSZÖKTETÉS.

Konstantinápolyi történet.

(5)

Irta: MEHEMED ALI.

— Engem, — folytatá szünet mulva, — Musztafa pasa házában felneveltek, mint saját gyermeküket, s nyíltan megvallva, eddig jó dolgom is volt, míg kilencz héttel ezelőtt az a szerencsétlen ötletük nem támadt, hogy engem Ibrahim Effendivel akarnak megházasítani. Ezzel újból elhallgatott.

— És mit szól ehhez? — kérdém tompa hangon.

— Eleintén nem találtam tanácsot. Könyörögtem, kértem, sirtam, de hideg maradt. Anyám nyomorára gondoltam s mint keresztény nőnek ez erőt adott nekem, hogy velük szembeszáljak, s megvallottam a pasának, hogy nem vagyok mohamedán hitű. Musztafa pasa kijelenté, hogy ez nem képez házassági akadályt s két hét mulva Ibrahim Effendi megkéri a kezemet.

— De a pasa csak nem erőszakolhatja ezt a házasságot? — jegyzém meg izgatott hangon.

— Megteheti! — mondá szomoruan. — Rab-szolganóje vagyok, egyszerűen kihirdeti a fiával való eljegyzést s még e falakon kívül se fog hallatszani az én fájdalomkiáltásom.

— De mégis beleszól ebbe a katolikus egyház!

— Nem használ semmit. Musztafa pasa azt fogja mondani, hogy atyám mohamedán vallású volt s én is ebben nevelkedtem s így török nő vagyok.

— És ön, Zoé, minden ellenkezés nélkül ebbe beleegyeznek?

— Már bebizonyítottam, hogy nem egyezem bele. Egy órával az ön megjelenése előtt, a pasa nálam volt s kijelentette, hogy fia másnap eljön és megkéri a kezemet, — hogy mi volt erre a feleletem, azt ön jól tudja.

— Igen, — feleltem, — még elég jókor jöttem, hogy végzetes lépésétől megmentssem. Mert ha a halált akarta választani, van ehhez még más mód is.

— Nem látok más módot, — viszonzá tompán. — Amint egészséges leszek, újból előáll ajánlatával és aztán...

— Aztán addig mitse tesz, míg én mindenről tudomással nem bírok. Anélkül, hogy gyanus volna, látogatásaimat még meghosszabbíthatom s közelében lehetek. Talán találunk módot addig segítségre. De egyet meg kell ígérnie s erre adja a kezét: szót fogad nekem, s követi az ön barátjának tanácsát?

Szemei csillogtak, s miközben puha, fehér kis kezét az enyéembe tette, bájosan mondá:

— Ön valóban a barátom akar lenni?

— Teljesen az ön barátja! — viszonzám meghatva.

Beszélgésünk épp a kellő időben ért véget, mert alighogy elbocsátám kezét, belépett az öreg szolganó és jelenté, hogy a megbízatásnak eleget tett.

III.

Attól az estétől fogva két hét mult el. Hiába eszeltem ki ezer módot, hogy a leányt megmentssem, egyik se volt alkalmas. Csak egyet tudtam egész bizonyossággal, hogy Zoét szerettem szívem mélyéből.

Amint egyik este ismét bájos betegemnél voltam, ki annyira jobban volt, hogy fel tudott kelní az ágyából, könnyek közt ült a kereveten.

(Vége következik.)

Csevegés a „Zöld szalon“-ban.

„Sirt az Ég egyik szemével,
A másikkal meg nevetett.“

Sirt az operaház előcsarnokában ravatalra tett Erkel Sándor felett és nevetett a népszínház huszonöt-éves jubileumán.

Erkel Sándorban egy talpig magyar, teljesen eredeti és eredetiségében egyénileg önálló zeneművészt veszítettünk.

Magyar ember hozzámérhetőleg eddig még nem kezelte a dirigáló pálczát. Mint karmestert bámulatos

ERKEL SÁNDOR †.

emlékezőtehetsége és még bámulatosabb hidegvére jellemezte. Mogorva, rideg külseje galambszelid szívet takart és mégis vasfegyelmet gyakorolt zenekarára, mely megannyiszor ünnepet ült, ha az öreg Erkel vette kezébe a vezénylő kis pálczikát.

Erkel élete és halála megtanít arra, hogy magyar művész nagygyá, világhirűvé lehet akkor is, ha egész tudását egész életén át hazájának is szenteli.

Nagyon fényes ajánlásokkal csalogatták el hazulról külföldre; de ő nem ment. Vallotta és tartotta is

„Extra Hungaria non est vita,
Si est vita, non est ita.“

(Magyar hazán kívül nincs élet és ha van is élet, nem olyan az.)

És most, midőn virágerdő, a kegyelet virágerdeje borította ravatalától örök nyugalomra kísérjük: áldassék emlékezte, mert nagy művész vala és még inkább áldassék emlékezte, mert minden ízében és tántoríthatatlanul magyar marada, daczára világhirű művész voltának.

És most a feketével bevont operaházból siessünk a nemzeti diszben pompázó népszínházba.

Huszonöt éve, hogy Rákosi Jenő és társai a Kerepesi-ut teljes végén, a laczikonyhás kofák között, térdigérő pocsolnyában gázolva méregették a helyet, ahová a népszínház épüljön.

A főváros vége volt itt akkor. Se járda, se világítás. Pocsolya telep, szemét lerakódó hely és zsebmetszők éjjeli tanyája.

De a kezdeményezők ihletettsége meglátta a magot, melyből a főváros oly mesés rohamossággal fog fejlődni, hogy a mi akkor város vége, alig 25 év után a város középpontját jelenti és a lelkesedés ma alig érhető, de annál hálára kötelezőbb odaadásával megvetették a mai népszínház alapját.

Szigligeti, Csepregi, Tóth Ede, a ti varázsló tollaitok nyomán, a nemzet páratlan csalogánya Blaháné és egyetlen méltó partnered Tamássy, a ti játékos éneketekre volt szükség, hogy országot átölelő terebélylyé fejlődjék a lelkesedéssel elvetett apró mustármag.

És ebben oroszánrésze vagyon Blahánénak! Aki látta őt, mint Finum Rózsit és mellette Tamássyt, mint Göndör Sándort; vagy aki ott volt Tamássy bevonulásánál 1876. május 6-án, midőn először adták együtt Blahánéval „Tündérlak Magyarhonban“ két főszerepét, az nem tudott ma jubilálni és Blaháné csodás, örök ifjuságának szivből tapsolni anélkül, hogy eddig pótolhatatlan Tamássyért ne ejtsen pár igaz könnyet.

Blaháné művészpályája alatt 129 népszinműben, 10 operában, 61 operettben és 12 vígjátékban, körülbelül 3000-szer lépett fel.

Hogy a nemzetnek ez a dalosajku pacsirtája maga is nótákba öntötte néha saját érzéseit és gondolatait és hogy ezek a nóták igazán költőies szépek, arról lapunk másik helyén közölt két népdal is tanuságot teszen.

A jubileumi előadáson Blaháné úgy énekelt, úgy játszott, mintha ez a huszonöt év nyom nélkül repült volna el felette.

És ebben a primadonnaversengésben, mely alatt valósággal roskadozik a népszínház, adassék meg Hegyi Arankának — ami Hegyié; Küry Klárának — ami Küryé.

Am osztozzanak a maradékban Fedák, Ámon, Bojár és társai; de Blaháné megmarad felettük magasan örökké fénylő csillagnak, mert Blahánéhoz csak egyetlenegy hasonlítható és ez: Blaháné!

Kedvetekre vélek cselekedni, midőn itt közközre adom a népszínház alapítójának, Rákosi Jenőnek, és a hervadhatlan érdemű Blahánénak arcképeit.

Ha aratunk, illik megemlékezni arról, ki az első magot elvetette, és a pacsirtáról, mely zengzetes dalával edessé teszi az aratás nehéz munkáját is!

Ha feljöttök a fővárosba, úgy találkoznak a Népszínházban!

Viszontlátásra! Pá!

Matyi.

A temető kapujában.

Örökkévalóság, te magasztos eszme!
Vajjon csak eszme volnál-e?
A reményhez hasonló vezérszövétnék,
Mely egy emberöltőn vezet?

Örök valóság! Te magasztos fogalom:
Élni itt, s a másvilágon,
Élni örök időközön, élni végtelen!
Való volnál, s nem sejtelem?

De akkor mért a remény? Mi a síron túl
Megszünik, mivel azon túl
Kezdődik az örökkévalóság üdve
Remény nélkül élve, élve.

Vagy miért szünik meg a remény ideleinn,
Ha örök valóság áll fenn?
Vagy ha a síron túl a remény megszünik,
Mért kell remélni a sírig?...

Örökkévalóság! Te magasztos eszme...
Mégis mint vonz a föld röge.
Úgy vonz eme síron inneni élethez!
Mért? — Nem tudni ott túl mi lesz.

De hát mért küzd a nép? Mért törí magát, ha
Megszünik a lét a sírba?...
Vagy ha van öröklét, mért hagyta itt mindazt,
Mért e földön annyit izzadt?...

... Mily csodás sejtelem, s rejtélyes vegyülék?!
Isten műve, s nem emberé!
Szent borzalommal mi elmét fáraszt, ámde
Leplén nem lát át az elme.

Boldizsár András.

Agglegények regénye.

(Regény egy kötetben.)

(8)

Irta: **KOZMA JÁNOS.**

Ekkor az én jó bácsikám, t. i. az uraság, ki már ily bizalmasan szólítottatta magát általam — befogatott és azon meghagyással, hogy a legközelebbi napokban az én kedves szülőimmal együtt, tegyem náluk tiszteletemet, — szívélyes bucsúvétel után — hazahajtatott.

Én pedig, midőn a pirkadó hajnal aranyugaraival köszönté az ébredő és a más sürgő-forgó emberiséget, éppen akkor pihentem le és csakhamar elszenderedtem s az álom Tündérországba varázsolta lelkemet: láttam az én angyali Arankámat brüsszeli csipkével diszitett, hófehér, selyem menyasszonyi ruhában, mirtusz-koszorúval fején, várakozni reám, vőlegényére, láttam a sürgő-forgó vendégeket, igaz velencei csipkével szegélyezett, rózsaszín selyemruhában a nyoszolyó lányokat s a vidámkedélyű vőfélyeket.

Ah, ... báresak az az édes álom örökké tartott volna!

V.

Az az édes, boldogító álom bizony nem tartott örökké.

Éppen nagymisére harangoztak, midőn felébredtem s az én jó anyámat ágyam mellett ülni — láttam.

Ő még akkor is féltett... ő még akkor is örzött.

Mintha csak tudta volna, hogy az ő szive magzatának oly édes álmái vannak: a legyeket hajtotta rólam, hogy meg ne zavarják csendes álmomat.

Oh!... az anyai szeretetnél van-e tisztább, odaadóbb szeretet?!

Ébredésemkor anyám csókja s ölelő karjai fogadtak.

Azután én is csakhamar felkeltem, megmosakodtam és felöltöztem ünnepi ruhába s atyámmal folytattam, az én jövőmre vonatkozó társalgás után — elmentem a templomba.

Templom után találkoztam az én régi, fiatal barátaimmal, régi ismerőseimmel és mindegyiknek volt egy-két barátságos szava hozzám, nekem pedig — még több.

Azután pedig csendes családi körben elmúlt az ünnep, ... el a másik nap s megjött a harmadik.

Ekkor aztán az én édes szülőimmal kocsira pakkoltuk magunkat s Hegyfyék látogatására Hegyesre indultunk.

Az idő is kedvezett, oly szép volt! — A nap is melegebben sütött, mint máskor, aranyugara már korán felszáriták az útmenti pázsiton ragyogó harmatcsöppeket.

Szivem a vágytól égett. Egy évi távollét után ismét láthatni Arankát, vele édesen csevegni, ajka édes mézét lecsókolni... volt az én lelkem egyedüli kívánsága.

Éppen dél volt, mikor odaértünk.

Amint kocsink a kastély verandája előtt megállott, Aranka épp az udvarra néző folyosó ablakban elhelyezett délszaki növényei közt babrált s midőn észrevette érkezésünket, szive gyermekies örömevel kiáltá édes szüleinek: Apa! édes anya! Andorék megérkeztek. Azután sietett fogadásunkra.

A viszontlátás öröme leirhatatlan.

Aranka szülői a veranda lépcsőzeténél vártak bennünket. S olyan fogadtatásban részesültünk azok részéről is, hogy az én boldogult anyám halála napjáig mindig emlegette. Én pedig nem felejttem el soha.

Mintha csak számítottak volna reánk, terített asztal várt bennünket.

(Folytatása következik.)

A SZERKESZTŐ POSTÁJA.

4179. számú előfizető. Kéziratokkal legalább félévre el vagyunk látva. — **Joli Coeur.** Pályázni már nem lehet. A beküldöttékből készséggel közlünk, de kéziratloródás miatt türelemmel kell lennie. — **P. Albert.** Jó. Jön. Türelem. — **H. B., M-ön.** Versekkel egy évre el vagyunk látva. — **B. Összszel.** Nem elég hangulatteljes. Telik onnét jobb is. — **Kozma.** Nálunk nincs elintézetlen levél. — „**Pech**“. (M.—J. Közlésre vár. — **G. S.** Levélét, melyben kéri, hogy a „Remélni“ című versét ne közöljük, későn kaptuk. Már megjelent a lap akkor. Kérünk magyarázatot e vers beküldéséért. Utólag rájöttünk, hogy ez már más név alatt régebben közölve megjelent. — **Gyökössy E.** sorra kerülnek. — **1737. számú előfizető.** Jönni fog. — **Kovács Zsigmond.** Egyelőre türelem. Talán nyelbítettük. Tárgyalunk könyve érdekében két czégnél is. — **Kritsa.** Türelem! Jönni fognak. — **Glaser.** A sakkalány jó. — **Dombi Lajos.** Igen köszönjük e figyelmeztetést. Hiában, egy ember feje sem káptalan. — **Molnár József.** Mindkét verse jó, hangulatteljes. Készséggel közöljük, ha türelemmel várja sorát.